

TARPTAUTINĖ VEIKLA – STRATEGINIS POŽIŪRIS

EFSA strateginį požiūrį į savo tarptautinę veiklą apibūdinantis dokumentas

Parengta Romoje, Italijoje
2009 m. sausio 29 d.

Pasirašė

Diána Bánáti
Pirmininkė

Tarptautinė veikla – strateginis požiūris

1. 2006 m. EFSA Valdančioji taryba nustatė, kad vienas pagrindinių EFSA žingsnių yra toliau plėsti tarptautinę veiklą – tai pateikiama išorės vertinimo ataskaitoje,¹ atliktoje pagal steigiamojo reglamento 61 straipsnį²
2. 2008 m. gruodžio 18 d. EFSA Valdančiosios tarybos priimtame Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) 2009–2013 m. strateginiame plane nustatomi svarbiausi pokyčius skatinantys veiksniai, kaip antai globalizacija, plintančios naujos, su tvarumu ir klimato kaita susiję klausimai bei visuomenės ir politikos pokyčiai, galimai paveikiantys EFSA darbą ateityje. Siekiant spręsti šiuos klausimus, plane pabrėžiamas glaudesnių tarptautinių ryšių ir bendradarbiavimo poreikis.
3. Europos Sąjunga yra didžiausia pasaulyje maisto produktų ir gėrimų eksportuotoja ir antra pagal dydį importuotoja, ji taip pat vykdo plataus masto prekybą žemės ūkio prekėmis³ Pasaulinė prekyba, padažnėjusios kelionės ir migracija – tai veiksniai, galimai prisidedantys prie naujų ar iš naujo išylančių rizikų (pavyzdžiui, kempinligės) paplitimo tarptautiniu mastu. Globalų rizikų maisto ir pašarų grandinėje pobūdį parodo 2007 m. statistika iš Skubaus įspėjimo apie maisto ir pašarų keliamą pavojų sistemos,⁴ kurioje buvo gauta maždaug 7300 pranešimų apie į Bendriją importuotą maistą ir pašarus. Pasaulinė prekyba ne tik kelia iššūkius rizikos valdytojams, bet taip pat atskleidžia, kaip svarbu rizikos vertintojams bendradarbiauti tarptautiniu lygmeniu.
4. Siekdama apsaugoti gyventojų sveikatą ir palaikyti pasitikėjimą Europos maisto tiekimo grandine EFSA turi vykdyti savo misiją ir padėti rizikos valdytojams Europoje ir valstybėse narėse. Norėdama palaikyti savo pagrindinę veiklą, EFSA turi būti visiškai įsitraukusi į veiklą tarptautiniu lygmeniu, žinoti apie pasaulinius maisto saugos iššūkius, įstengti nustatyti išylančią riziką, rinkti, lyginti ir keistis informacija bei duomenimis, žinoti apie tarpusavio ryšius, plėtoti tinkamą bendradarbiavimą, o kartu būti nuosekli savo veiksmams su tarptautinėmis ir trečiųjų šalių organizacijomis.
5. Plėtojant EFSA požiūrį į jos tarptautinę veiklą, atsižvelgiama į teisinį ir institucinį kontekstą, kuriame ji veikia. Siekdama vykdyti savo bendrą misiją ir užduotis, nustatytas jos įsteigimo reglamento 22 ir 23 straipsniuose, ir atlikti savo pagrindinę veiklą, EFSA turi turėti prieigą prie plačiausios pasaulinės mokslinės informacijos ir duomenų apie riziką bazės bei įsitraukti į tarptautiniu mastu pripažintų rizikos vertinimo metodų vystymą bei naudojimą. Pagal 23 straipsnį⁵ Komisijai paprašius EFSA turi teikti mokslinę ir techninę pagalbą, kad būtų pagerintas Bendrijos, šalių kandidačių, tarptautinių organizacijų ir trečiųjų šalių bendradarbiavimas misijos srityje. Kad galėtų ieškoti, rinkti, lyginti, nagrinėti ir apibendrinti svarbius mokslinius ir techninius

---

¹ EFSA Valdančiosios tarybos rekomendacijos pagal EFSA veiklos vertinimą, atliktą pagal reglamento Nr. 178/2002 61 straipsnį

² 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras

³ Svarbiausi prekybos partneriai yra JAV, Europos Sąjungai nepriklausančios Europos valstybės, Rusija, Kinija, Brazilija, Argentina, Tailandas, Indija, Vietnamas (šaltinis 2006 m. CIAA duomenys ir tendencijos,

⁴ 178/2002 50.3 straipsnis, žr. http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index_en.htm)

⁵ 23.1 straipsnis – Komisijos prašymu reikia teikti mokslinę ir techninę pagalbą siekiant pagerinti Bendrijos, šalių kandidačių, tarptautinių organizacijų ir trečiųjų šalių bendradarbiavimą savo misijos srityje

duomenis savo misijos srityje⁶, pagal 33.1 ir 33.2 straipsnį EFSA turi dirbti su šalimis kandidatėmis, trečiosiomis šalimis ar tarptautinėmis institucijomis. Pagal 49 straipsnį⁷ EFSA taip pat turi dirbti su šalimis, sudariusioms su Europos bendrija sutartis, kuriomis remiantis jos priėmė ir taiko Bendrijos teisės aktus (pavyzdžiui, ELPA–EEE šalimis).

6. Be to, kitomis Europos teisės aktų nuostatomis ir politikos priemonėmis nustatoma EFSA bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis ar tarptautinėmis institucijomis struktūra – pavyzdžiui, pasirengimo narystei programomis, bendrais Europos bendrijos ir JAV susitarimais palaikyti bendradarbiavimą moksliniais ir techniniais klausimais, susitarimais dėl mokslinio ir techninio bendradarbiavimo ir kt.

7. Daugelyje maisto ir pašarų saugos, fitosanitarijos ir sanitarijos sričių Europos Komisija yra instituciškai ir teisiškai kompetentinga atstovauti Europos bendrijai tarptautiniuose forumuose. Komisijai atliekant savo darbą tarpvyriausybines diskusijose, pavyzdžiui, OIE, IPPC, EPPO, OECD, PPO, PSO ir FAO, moksliniais ir techniniais klausimais jai yra teikiama pagalba vykdant šias teisiškai ir instituciškai nustatytas pareigas. Svarbu, kad Komisijos ir bendrai Europos pozicija būtų paremta moksliniais ir techniniais, gerai susipažinus su tarptautine informacija, realiais atvejais, duomenų ir rizikos vertinimo praktika.

8. Rizikos bei kitus vertinimus, duomenų ir informacijos rinkimą bei nagrinėjimą atlieka tarptautiniai komitetai ir kitos institucijos, o ypač remiamasi FAO/WHO, OECD, OIE ir IPPC palaikomomis institucijomis kaip tarptautiniais autoritetais, galutinai nustatančiais tarptautinėje prekyboje naudojamus standartus. Svarbu, kad šie standartai visiškai atitiktų rizikų vertinimą, nes jie taikomi Europai, ir yra akivaizdu, kad Europa turi prisidėti prie tokių vertinimų ir taikomų rizikos vertinimo metodologijų. Vykdydama savo įgaliojimus ir panaudodama institucinę struktūrą, EFSA turi sugebėti prisidėti ir pasimokyti iš tarptautinės rizikos vertinimo veiklos bei visiškai įsitraukti į tarptautinės mokslinės bendruomenės veiklą.

9. EFSA jau taiko bendradarbiavimo su valstybėmis narėmis strategiją,⁸ apie kurią Valdančiajai tarybai neseniai buvo pristatyta tarpinė peržiūra.

⁹ Remdamasi savo šios veiklos patirtimi, EFSA apgalvojo bendradarbiavimą tarptautiniu lygmeniu.

10. Būdama brandi organizacija, EFSA jau turi išdėstyti savo viziją ir pagrindinius tikslus dėl savo tarptautinės veiklos. Per savo pirmuosius 6 veikimo metus klausimams spręsti EFSA jau užmezgė glaudžius ryšius konkrečioms su tomis organizacijomis trečiosiose šalyse ir tarptautiniame lygmenyje, kurių veiklos sritis sutampa su EFSA veiklos sritimi, bei plėtojo atskirus kontaktus su žymiausiais mokslininkais visame pasaulyje.

11. Šiuo dokumentu siekiama pateikti strateginį požiūrį į EFSA tarptautinę veiklą ir išdėstyti jos tikslus bei prioritetus esamam darbui konsoliduoti ir būsimoms iniciatyvoms nustatyti.

⁶33.1 straipsnis. Tarnyba ieško, renka, lygina, nagrinėja ir apibendrina svarbius mokslinius ir techninius duomenis savo misijos srityje. Svarbiausia yra šios informacijos rinkimas: (a) maisto suvartojimas ir su maisto vartojimu susijusi rizikomis asmenims; (b) biologinės rizikos tikimybė ir paplitimas; (c) maisto ir pašarų teršalai; (d) likučiai.

33.2 straipsnis. Taikant šio straipsnio 1 dalį, tarnyba glaudžiai bendradarbiauja su visomis informaciją renkančiomis organizacijomis, įskaitant esančias šalyse kandidatėse, trečiosiose šalyse arba tarptautinėse struktūrose.

⁷ Pagal 49 straipsnį tarnyba yra atvira šalims, sudariusioms su Europos bendrija sutartis, kuriomis remiantis jos priėmė ir taiko Bendrijos teisės aktus pagal šį reglamentą.

Pagal atitinkamas tų susitarimų nuostatas nustatoma, kokias atvejis, koku mastu ir koku būdu šalys gali dalyvauti tarnybos darbe, įskaitant nuostatas dėl dalyvavimo tarnybos valdomuose tinkluose, įtraukimo į kompetentingų organizacijų, kurioms Tarnyba gali patikėti tam tikras užduotis, sąrašą, taip pat dėl finansinių įnašų ir personalo.

⁸ ES valstybių narių ir EFSA bendradarbiavimo ir tinklų kūrimo strategija, 2006 m. gruodžio mėn., EFSA interneto svetainėje, žr. <http://www.efsa.europa.eu/en/keydocs/docs/msstrategy.pdf>

⁹http://www.efsa.europa.eu/cs/BlobServer/DocumentSet/mb181208_item8_doc6a_Interim_review.pdf?ssbinary=true ES valstybių narių ir EFSA bendradarbiavimo ir tinklų kūrimo strategijos apžvalga

EFSA tikslai tarptautinėje veikloje

10. Siekdama atlikti savo bendrą rizikos vertinimą ir ryšių misiją, padėti ES rizikos valdytojams ir moksliniais tyrimais užtikrinti gyventojų sveikatos ir palaikymo apsaugą, pasitikėjimą Europos maisto sistema, EFSA nustatė šiuos 4 pagrindinius savo tarptautinės veiklos tikslus:

I Paremti ES, vykdančios jos tarptautinius įsipareigojimus

11. EFSA teikia paramą Komisijai, vykdančiai savo tarptautines programas ir įsipareigojimus. Karti su Komisija EFSA nustatė ir pagal svarbą išdėstė pagrindinius kodekso komitetus, kuriems gali prireikti EFSA paramos.¹⁰ EFSA ekspertai dalyvauja Kodekso tarpvyriausybiniuose atsparumo mikrobams ir maisto produktų, gautų iš biotechnologijų, ad hoc darbo grupėse bei padeda dalyvaudami komitetuose. EFSA ne tik teikia paramą Bendrijai, bet taip pat dalyvauja *Codex Alimentarius* ir tokiu būdu gali paspartinti tarptautinių PSO/FAO rizikos vertinimo institucijų mokslinę veiklą, nes daugelį jų iniciatyvų paskatina kodeksas.

12. Mokslškai pagrįsdama Bendrijos nuostatas ir siekdama galutinio tikslo – padėti Bendrijai vykdyti savo tarptautinius įsipareigojimus, EFSA taip pat padėjo Komisijai diskusijose PPO, EPPO, IPPC, OIE, PSO, FAO ir dvišalėse diskusijose su trečiosiomis šalimis.

13. Bendrija vykdo tam tikrą dvišalę ir daugiašalę veiklą, atitinkančią EFSA veiklą ir atsakomybę, pavyzdžiui, Transatlantinės ekonominės partnerystės ir ypač Rizikos vertinimo dialogo bei Pasaulinio rizikos vertinimo dialogo iniciatyvas, kuriose EFSA jau dalyvavo.

14. EFSA padėjo Komisijai rengiant mokslines mokomasias programas *Mercosur* šalyse ir Azijoje, kad paaiškintų apie rizikos vertinimą ir atskleistų importuojančioms šalims mokslškai pagrįstas EFSA rizikos valdymo priemones ir kaip jų imtis. Pavyzdžiui, Komisijos prašymu EFSA nesenai dirbo su Rusijos ekspertais, mokslinė medžiaga didindama jų žinias ir supratimą apie Europos didžiausių pesticidų likučių koncentracijų lygius.

15. Europos Sąjungos plėtros kontekste EFSA dirba su šalimis kandidatėmis ir narystei besirengiančiomis šalimis, siekdama gerinti supratimą apie tarnybos darbą, dalytis patirtimi, kurti keitimosi informacija mechanizmus ir įtraukti nacionalines tarnybas į krizių valdymo pratybas. EFSA, bendradarbiaudama su Komisija, dalyvauja Europos kaimynystės programoje ir šiuo metu dirba su Kroatija, Turkija ir buvusiąja Jugoslavijos Respublika Makedonija bei penkiomis galimomis šalimis kandidatėmis Vakarų Balkanuose (Serbija, Albanija, Juodkalnija, Kosovu ir Bosnija ir Hercegovina)¹¹. Ši veikla apima visą EFSA kompetencijos sritį, ir EFSA toliau remis Komisiją vykdančias šias programas, kurių tikslas – stiprinti mokslinį bendradarbiavimą ir tinklus.

Pagrindinės iniciatyvos

– Daugiašaliu lygmeniu

- Kartu su Komisija nustatyti ir išdėstyti pagal svarbą paramą Europos Sąjungos delegacijoms tarptautiniuose tarpvyriausybiniuose susitikimuose, kaip antai Kodekso tarpvyriausybiniuose darbo grupėse, taip pat, kur būtina, EPPO, IPPC, OIE, Europos Tarybos ir OECD bei susijusioje veikloje¹².
- Kurti tvirtesnį bendradarbiavimo su tarptautinėmis institucijomis pagrindą, su Komisija tirti galimybes atitinkamai apibrėžti EFSA veiklą, peržiūrint esamus susitarimus dėl mokslinių ir techninių mainų didinimo.

¹⁰ Kodekso komitetai dėl pesticidų likučių, maisto teršalų, maisto priedų, maisto higienos, analizės ir bandinių ėmimo metodų, maisto specialieji mitybos tikslams.

¹¹ Pasirengimo narystei pagalbos priemonė (PNPP)

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0082:0093:LT:PDF>

¹² Pavyzdžiui, padėti Komisijai teikiant mokslinius ar techninius patarimus dėl pozicijų prieš tarptautinius susitikimus.

– Dvišaliu lygmeniu

- Nustatyti ir išdėstyti pagal svarbą EFSA paramą Bendrijos veiklai, ypač susijusiai su Transatlantiniu rizikos vertinimo dialogu ir Pasauliniu rizikos vertinimo dialogu¹³, Narystės ir Kaimynystės programomis.
- Laikantis teisinės ir institucinės struktūros, kartu su Komisija bandyti nustatyti tinkamą pagrindą bendradarbiauti su tomis institucijomis, kurios atlieka panašias į EFSA užduotis trečiosiose šalyse, kad būtų palengvintas bendradarbiavimas ir keitimasis užduotimis EFSA kompetencijos srityje.¹⁴

II Užtikrinti prieigą prie tarptautinių mokslinių duomenų ir informacijos, kad galėtų užtikrintai vertinti rizikas ir jas nustatyti

16. Papildydama savo bendradarbiavimą bei tinklų kūrimą su valstybėmis narėmis ir atsižvelgdama į pasaulinį daugelio rizikų pobūdį, EFSA jau dirba su tarptautinėmis ir trečiųjų šalių organizacijomis.

Šia veikla siekiama dalytis žiniomis per tinklus, palengvinti prieigą prie mokslinių praktinių žinių, duomenų, geriausios praktikos ir tyrimų aplinkų už Europos ribų, padedant EFSA pasiekti aukštų mokslinių rezultatų ir nuoseklumo, skatinant bendrą veiklą pasauliniu mastu.

17. Kaip numatyta jos steigimo Reglamente (33 straipsnis), EFSA palaikys bendradarbiavimą dėl duomenų ir informacijos rinkimo įvairiose srityse, kaip antai maisto vartojimas, biologinės rizikos tikimybė ir paplitimas, maisto ir pašarų teršalai, likučiai, bei kitų duomenų, būtinų tarnybos įgaliojimams vykdyti. Šiuo atžvilgiu EFSA jau įsitraukė į reguliarią daugiašalę veiklą. Pavyzdžiui, glaudžiai dirbant su Europos Komisija, Australijos ir Naujosios Zelandijos maisto standartų tarnyba, Kanados sveikatos priežiūros tarnyba, Japonijos maisto saugos komisija, Amerikos FDA ir NZFSA, per Tarptautinę maistinių cheminių medžiagų saugos ryšių grupę jai pavyko keistis informacija dėl bisfenolio A ir melamino. Tokios praktinės programos pravers kaip svarbūs forumai kuriant bendradarbiavimą ateityje ir dalijantis informacija, duomenimis bei patirtimi.

18. Kad nustatų kylančias rizikas ir jų keitimąsi, EFSA taip pat skatins bendradarbiavimą su tarptautinėmis organizacijomis ir trečiųjų šalių agentūromis. Tarnyba padėjo numatyti pasaulines rizikas Europoje, pavyzdžiui, bendradarbiaudama su PSO, OIE ir FAO dėl paukščių gripo. Tokio bendradarbiavimo svarba vis labiau augs ateityje, kai reikės spręsti naujos arba pakartotinai kylančių rizikų iššūkius dėl pasaulinės prekybos, tarptautinių kelionių ir migracijos, klimato kaitos ir naujų technologijų. EFSA jau surengė bendrą konferenciją su PSO ir FAO, skirtą tirti kylančias problemas, atsiradusias dėl klimato kaitos poveikio maisto saugai ir mitybai. EFSA taip pat priklauso PSO *Infosan* tinklui ir dalyvauja jo kritinių situacijų procedūrose. EFSA gebėjimas teikti mokslinę paramą per kritines situacijas / krizę smarkiai padidės užmezgus tokius ryšius ir bendradarbiavimą su tarptautinėmis organizacijomis, mat taip sukuriami turėti tiesioginė prieiga prie duomenų ir kitos informacijos.

19. Dvišaliu lygmeniu EFSA jau yra sudariusi vieną oficialų susitarimą, skirtą keitimuisi informacija su JAV FDA palengvinti,¹⁵ ir šis susitarimas pirmiausiai užtikrina, kad būtų laikomasi konfidencialumo taisyklių.

Tai padidino informacijos srautą. Šis susitarimas yra viena priemonių, skirtų Transatlantinei ekonominei partnerystei įgyvendinti¹⁶. EFSA numato, kad papildomi susitarimai gali būti naudingi, ir su Europos Komisija ištirs, ar jie įmanomi, įskaitant galimus susitarimus pagal EFSA steigimo Reglamentą ir esamas teises bendradarbiavimo priemones, veikiančias Europos lygmeniu ir skirtas mokslui ir technologijoms su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis.

Pagrindinės iniciatyvos

¹³ Apima transatlantinės partnerystės ir kitų trečiųjų šalių rizikos vertinimo institucijas

¹⁴ Susitarimas tarp Bendrijos ir, pavyzdžiui, Naujosios Zelandijos, Australijos ir kt.

¹⁵ EFSA ir FDA stiprina bendradarbiavimą dėl maisto saugos, EFSA interneto svetainė, 2007 m. liepos mėn., žr. http://www.efsa.europa.eu/EFSA/efsa_locale-1178620753812_1178621165446.htm

¹⁶ Transatlantinė ekonominė partnerystė http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2003/october/tradoc_111712.pdf

- Prioritetinėse srityse taikyti priemones, panaudojant esamus teisinius įrankius, kad būtų galima užtikrintai keisti duomenimis ir kita informacija su atitinkamomis tarptautinėmis bei trečiųjų šalių institucijomis, o paskui suteikti išsamų pagrindą vertinant rizikas ir veiksmus dėl jų.
- Stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą ir tirti mechanizmus, skirtus greitam keitimuisi informacija ir duomenimis palengvinti – taip padidinamos EFSA galimybės paremti rizikos valdytojus kritinės padėties atveju.

III Dalyvavimas rizikos vertinime tarptautiniu lygmeniu

20 Kelios tarptautinės organizacijos vykdo rizikos vertinimus tose pačiose srityse kaip ir EFSA. EFSA jau dalyvauja rizikos vertinimo veikloje tarptautiniu lygmeniu, nes daugelis pagrindinių Europos mokslininkų dirba EFSA mokslinėse grupėse ir komitete, taip pat ir daug personalo darbuotojų yra įsitraukę į JEMRA, JMPR, JECFA tarptautinių rizikos vertinimo komitetų ir darbo grupių veiklą. Tokiu pat principu EFSA ekspertai pagal asmeninius sugebėjimus yra kviečiami dalyvauti OIE, IPPC, PSO, EPPO ir OECD vykdomoje rizikos vertinimo veikloje. Jei šie komitetai atsižvelgs į Europos metodus, duomenis ir geriausią praktiką, tokio dalyvavimo rezultatai pravers ateityje, ir EFSA bus suteikiama visa informacija apie jų veiklą.

21. EFSA atsižvelgia į šių institucijų nuomones, tačiau atlieka klausimo tyrimą iš Europos perspektyvos, užtikrindama visišką EFSA mokslinių konsultacijų nepriklausomumą ir pritaikymą prie Europos konteksto.

Siekdama nustatyti, kaip reikėtų vykdyti dalijimąsi rizikos vertinimais, informacija ir duomenimis, kad tai būtų naudinga visoms šalims, pavyzdžiui, su JECFA dėl aflatoksino, EFSA rengė diskusijas su šiomis institucijomis. EFSA sukūrė glaudžius darbo santykius su jų sekretoriatais ir taip užtikrino, kad šalys būtų visiškai informuotos apie viena kitos veiklą. Galų gale dėl šio konsolidavimo bus galima išvengti veiklos dubliavimo ir pašalinti nereikalingų skirtingumų.

22. EFSA taip pat iš anksto pranešė (prieš pat publikavimą ir embargo taikymą) apie savo rizikos vertinimus su galimu tarptautiniu poveikiu tarptautinėmis USDA, USDA, FSANZ, USEPA, Japonijos maisto saugos komisijos, Kanados sveikatos priežiūros tarnybos, PSO, OIE ir FAO institucijoms.

23. Bendradarbiavimas su tarptautinėmis institucijomis taip pat buvo vykdomas konkrečiais klausimais.

Pavyzdžiui, EFSA glaudžiai dirbo su PSO dėl *Enterobacter sakazakii* pieno mišiniuose kūdikiams ir kartu su PSO ir ECDC dėl atsparumo mikrobams. Tais atvejais, kai reikšmingą rizikos vertinimo darbą atliko trečioji šalis, EFSA įtraukė tinkamus ekspertus į savo pradines diskusijas, užtikrindama bendrą parengtos mokslinės nuomonės nepriklausomumą, pavyzdžiui, mokslinio komiteto darbe dėl gyvūnų klonavimo, kur EFSA įtraukė FDA ekspertą į pradines darbo grupės diskusijas.

24. Rengdama kollokviumus ir konferencijas, EFSA dalijosi informacija ir su tarptautiniais ekspertais aptarė pagrindinius rizikos vertinimus bei mokslinius reikalus, ir, dalyvaudama šiame dialoge, formavo (ir formuoja) metodų ir metodologijų pamatą, pavyzdžiui, dėl aplinkos rizikos vertinimo, rizikos ir naudos santykio, kancerogeninių ir genotoksiškų medžiagų tvarkymo.

25. EFSA ir toliau stiprins šią veiklą, siekdama ją paveikti, prie jos prisidėti ir iš jos pasimokyti, taip pat plėtoti diskusijas tarptautiniuose rizikos vertinimo forumuose, skatinti metodologijų ir rekomendacijų derinimą ir pirmauti vertinant tarptautinę riziką.

26. Bendradarbiaudama tarptautiniu mastu EFSA numatys naujas rizikos vertinimo metodologijas ir nustatys, ar naujos mokslo žinios ir technologijos tinka dabatinei rizikos vertinimo praktikai.

Pagrindinės iniciatyvos

- Tinkamai stiprinti dabartinį bendradarbiavimą su JECFA, JMPR, JEMRA OIE, IPPC, EPPO ir trečiųjų šalių agentūromis vykdant tokią veiklą kaip rizikos vertinimo programavimas, kvietimai teikti duomenis ir dalijimasis informacija, naudojama atliekant rizikos vertinimus.

mb 09 01 29 8 straipsnis, 5 dok. – tarptautinė veikla

- Nustatyti būsimus rizikos vertinimo prioritetus tarptautiniu lygmeniu ir visiškai panaudoti tarptautinių, trečiųjų šalių bei regioninių institucijų atliktus rizikos vertinimus, kartu išlaikant Europos mokslinių konsultacijų nepriklausomumą.
- Bendradarbiaujant su Komisija nustatyti ir išdėstyti pagal svarbą EFSA dalyvavimą tokiose iniciatyvose, kaip antai rizikos vertinimo rekomendacijų vystymas ir rizikos vertinimo metodologijų derinimas tarptautiniu lygmeniu.

IV Skatinti pranešimų apie riziką nuoseklumą ir didinti informuotumą apie EFSA veiklą tarptautiniu lygmeniu

26. EFSA tarptautinė veikla dėl pranešimų ir informacijos sklaidos sutelkta ties dviem svarbiausiais tikslais: stiprinti bendradarbiavimą, didinti informuotumą ir plėsti supratimą apie EFSA vaidmenį mokslškai pagrindžiant reikalingas priemones Europos bendrijos maisto ir pašarų saugos, mitybos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir augalų apsaugos srityse.

27. Siekdama pagerinti veiklos darną, EFSA nuo 2003 m. išplėtojo bendradarbiavimą dėl pranešimų apie riziką su nacionalinėmis Europos maisto saugos tarnybomis.

28. Panašiu būdu EFSA pradėjo megzti kontaktus su ryšių skyriais trečiojoje šalyse bei tarptautinėse institucijose ir keičiasi informacija bei dalijasi patirtimi dėl tarptautinio masto problemų.

29. Šį darbą EFSA sustiprino patikimiems partneriams skirta išankstinių pranešimų sistema, kuria perduodami atrinkti rizikos vertinimai ir pranešimai spaudai prieš jų paskelbimą.

Taip siekiama užtikrinti, kad tarptautiniai partneriai žinos informaciją apie riziką prieš viešus pranešimus ir pranešimus, pavyzdžiui, sprendžiant klausimus, susilaukusius didelio tarptautinės žiniasklaidos susidomėjimo kaip aspartamo problema, skelbs nuosekliai.

30. Siekdama pasidalyti patirtimi, nustatyti gerą praktiką ir gerinti abipusį supratimą, EFSA dalyvavo tarptautinėse konferencijose, rengtose pranešti apie riziką. EFSA toliau stiprins šį tarptautinį bendradarbiavimą plėtodama tinklus su ryšių bei informacijos sklaidos skyriais tarptautinėse ir trečiųjų šalių organizacijose, kurios artimos EFSA kompetencijos sritims.

31. Vykdydama savo ryšių veiklą, EFSA toliau skleis informaciją, kad supratimas apie EFSA vaidmenį ir rezultatus tarptautiniu lygmeniu didėtų, taip pat ji didins Europos priemonių, taikomų EFSA kompetencijos srityje, patikimumą mokslškai.

Pagrindinės iniciatyvos

- EFSA toliau stiprins dabartinę ryšių veiklą, susijusią su rizikos vertinimo veikla, vykdomą su tarptautiniais partneriais abipusį ir pasaulinių interesų srityse, dalindamasi informacija ir mokydamasi ryšių veiklos bei vystydama geriausią praktiką.
- EFSA toliau stiprins dabartinę praktiką keisti informacija, įskaitant išankstinius pranešimus konkrečiais klausimais ir išankstinius perspėjimus apie pagrindinius viešus pranešimus iki jų paskelbimo ir dalijimąsi informacija bei ryšių su partneriais palaikymą dėl išylančių ir aktualių, EFSA darbe svarbių problemų, nes apie jas pranešama žiniasklaidos priemonėmis / internete.
- EFSA prisidės, kad būtų įsteigta tarptautinė praktinė programa keisti informacija ir patirtimi bei plėtoti bendrą praktiką ir rekomendacijas, siekiant užtikrinti pranešimų apie riziką darną

Peržiūros trukmė ir procesas

mb 09 01 29 8 straipsnis, 5 dok. – tarptautinė veikla

32. Šis dokumentas bus naudojamas kaip pagrindas išsamiau planuojant tarptautinę veiklą, kuri bus įtraukta į EFSA metinius valdymo planus ir į tarnybos diskusijas su Komisija dėl jos tarptautinės veiklos plėtojimo, laikantis teisinės ir institucinės struktūros.

Jis bus peržiūrėtas po 2,5 metų ar anksčiau, atsižvelgiant į EFSA strateginio plano 2009–2013 m. peržiūras.

I priedas

Terminų žodynas

ECDC	Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras
EPPO	Europos ir Viduržemio jūros regiono augalų apsaugos organizacija
FAO	Maisto produktų ir žemės ūkio organizacija
FSANZ	Australijos ir Naujosios Zelandijos maisto standartų tarnyba
IPCC	Tarpvyriausybinė klimato kaitos komisija
IPPC	Tarptautinė augalų apsaugos konvencija
JECFA	Jungtinis FAO/PSO ekspertų komitetas dėl teršalų ir maisto priedų
JEMRA	Jungtiniai FAO/PSO susitikimai dėl mikrobiologinės rizikos vertinimo
JMPR	Jungtiniai FAO/PSO susitikimai dėl pesticidų likučių
JRC	Jungtinis tyrimų centras
NZFSA	Naujosios Zelandijos maisto saugos tarnyba
OECD	Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija
OIE	Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacija
USDA	Jungtinių Valstijų žemės ūkio departamentas
USEPA	Jungtinių Valstijų aplinkos apsaugos agentūra
USFDA	Jungtinių Valstijų maisto ir vaistų administracija
PSO	Pasaulio sveikatos organizacija
PPO	Pasaulio prekybos organizacija

Pagrindinės iniciatyvos, veiksmai ir sėkmės rodikliai, susiję su dokumentu „EFSA tarptautinė veikla – strateginis požiūris“

Šiame priede pateikiama informacija apie vidutinės trukmės veiklą, kuria vykdomos pagrindinės iniciatyvos pagal kiekvieną dokumento „EFSA tarptautinė veikla – strateginis požiūris“ tikslą. Ši veikla bus kasmet peržiūrima ir įtraukiama į metinius valdymo planus

I tikslas – paremti ES, vykdant jos tarptautinius įsipareigojimus, daugiašalis lygmuo		
Pagrindinės iniciatyvos	Veiksmai	Sėkmės rodikliai
<p>Daugiašaliu lygmeniu Kartu su Komisija nustatyti ir išdėstyti pagal svarbą paramą Europos Sąjungos delegacijoms tarptautiniuose tarpvyriausybiniuose susitikimuose, kaip antai Kodekso tarpvyriausybines darbo grupėse, o taip pat, kur būtina, EPPO, IPPC, OIE, Europos Tarybos ir OECD bei susijusioje veikloje¹⁷.</p> <p>Kurti tvirtesnę bendradarbiavimo su tarptautinėmis institucijomis pagrindą, su Komisija tirti galimybes atitinkamai apibrėžti EFSA veiklą, peržiūrint esamus susitarimus dėl mokslinių ir techninių mainų didinimo.</p>	<p>Daugiašalis lygmuo Aptarti su Europos Komisija prioritetus ir plėtoti sutartą struktūrą, įskaitant EFSA dalyvavimo ir pagalbos veiklos sąrašą bei savo veiklos nustatymą kartu su Komisija, siekiant sustiprinti EFSA pagrindą keitimuisi moksline ir technine informacija daugianacionaliniame kontekste – 2009 m. pabaiga</p>	<p>Daugiašaliai Susitarta dėl struktūros ir ji taikoma</p>

¹⁷ Pavyzdžiui, padėti Komisijai teikiant mokslinius ar techninius patarimus dėl pozicijų prieš tarptautinius susitikimus.

--	--	--

I tikslas – paremti ES, vykdant jos tarptautinius įsipareigojimus, dvišalis lygmuo		
Pagrindinės iniciatyvos	Veiksmai	Sėkmės rodikliai
<p>- Dvišaliu lygmeniu Nustatyti ir pagal svarbą išdėstyti EFSA paramą Bendrijai, ypač vykdant veiklą, kuri susijusi su Transatlantiniu rizikos vertinimo dialogu ir Pasauliniu rizikos vertinimo dialogu¹⁸, Narystės ir Kaimynystės programomis.</p> <p>Laikantis teisinės ir institucinės struktūros, kartu su Komisija bandyti nustatyti tinkamą pagrindą bendradarbiauti su tomis institucijomis, kurios atlieka panašias į EFSA užduotis trečiosiose šalyse ir taip palengvinti bendradarbiavimą ir keitimąsi užduotimis EFSA kompetencijos srityje.¹⁹</p>	<p>Veiksmai dvišaliu lygmeniu Aptarti su Europos Komisija prioritetus ir plėtoti sutartą struktūrą, siekiant sustiprinti EFSA pagrindą keitimuisi mokslinė ir technine informacija dvišaliame kontekste – 2009 m. pabaiga</p>	<p>Dvišaliai Susitarta dėl struktūros ir ji taikoma</p>

¹⁸ Apima transatlantinės partnerystės ir kitų trečiųjų šalių rizikos vertinimo institucijas

¹⁹ pavyzdžiui, Bendrijos susitarimai su Naująja Zelandija, Australija ir kt.

II tikslas – užtikrinti prieigą prie tarptautinių mokslinių duomenų ir informacijos, reikalingos užtikrintai įvertinti rizikas ir nustatyti jas		
Pagrindinės iniciatyvos	Veiksmai	Sėkmės rodikliai
<p>Prioritetinėse srityse taikyti priemones, skirtas esamais teisiniais įrankiais paremti ir suteikti tvirtą pagrindą keistis duomenimis ir kita informacija su atitinkamomis tarptautinėmis ir trečiųjų šalių institucijomis, kad būtų galima užtikrintai įvertinti riziką ir veiksmus dėl jos.</p> <p>Stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą ir tirti mechanizmus, skirtus greitam keitimuisi informacija ir duomenimis palengvinti, siekiant padidinti EFSA pajėgumus paremti rizikos valdytojus kritinės padėties atveju.</p>	<p>Iki 2010 m. pabaigos parengti naudingų duomenų, tinkamų keitimuisi duomenimis su atitinkama trečiaja šalimi ir tarptautinėmis organizacijomis, ypač susijusiomis su rizikos vertinimu ir veikla dėl išskylančios rizikos, šaltinių matmenis ir apžvalgą.</p> <p>Iki 2010 m. pradžios aktyviai megzti ryšius su atsakingaisiais už duomenų, susijusių su kritinių padėčių sprendimu tarptautinėse ir trečiųjų šalių organizacijose, rinkimą ir vertinimą</p>	<p>Parengta išsami naudingų duomenų šaltinių apžvalga</p> <p>Ryšiai užmegzti, vykdomas keitimasis</p>

III tikslas – dalyvavimas rizikos vertinime tarptautiniu lygmeniu		
Pagrindinės iniciatyvos	Veiksmai tikslui pasiekti	Sėkmės rodikliai
<p>Tinkamai stiprinti dabartinį bendradarbiavimą su JECFA, JMPR, JEMRA OIE, IPPC, EPPO ir trečiųjų šalių agentūromis vykdant tokią veiklą kaip rizikos vertinimo programavimas, kvietimai teikti duomenims ir dalijimasis informacija, naudojama atliekant rizikos vertinimus.</p> <p>Nustatyti būsimus rizikos vertinimo prioritetus tarptautiniu lygmeniu ir visiškai panaudoti tarptautinių, trečiųjų šalių ir regioninių institucijų atliktus rizikos vertinimus, kartu išlaikant Europos mokslinių konsultacijų nepriklausomumą.</p> <p>Bendradarbiaujant su Komisija nustatyti ir išdėstyti pagal svarbą EFSA dalyvavimą tokiose iniciatyvose, kaip antai rizikos vertinimo rekomendacijų vystymas ir rizikos vertinimo metodologijų derinimas tarptautiniu lygmeniu.</p>	<p>Kasmet su JEMRA, JECFA, JMPR sekretoriatais (OIE, IPPC, EPPO) pasidalyti rizikos planavimo informacija, nustatyti prioritetus ir įvertinti poveikį EFSA darbui. – Pradžia 2009 m. rugsėjo mėn.</p> <p>Kas trys mėnesiai keisti informacija dėl rizikos vertinimo veiklos su tarptautinių komitetų sekretoriatais, siekiant nustatyti keitimosi duomenimis ir bendradarbiavimo galimybes – 2009 m. pabaiga</p> <p>Dalyvauti Europos Bendrijos ir kitose iniciatyvose, skatinat rizikos vertinimo metodų suderinimą, ir aktyviai šiuo atžvilgiu siekti bendradarbiavimo su tarptautiniais partneriais ir institucijomis – tebevyksta</p>	<p>Programavimas ir prioritetų nustatymas, atsižvelgiant į tarptautinių rizikos vertinimo institucijų veiklą – 2009 m. pabaiga</p> <p>Vyksta keitimasis, keičiamasi sėkmingo bendradarbiavimo praktika su tarptautinėmis rizikos vertinimo institucijomis – 2009 m. pabaiga</p> <p>Įsitraukiama į tarptautinio derinimo veiklą ir vykdomi konkretūs derinimo projektai.</p>

IV tikslas – skatinti pranešimų apie riziką nuoseklumą ir didinti informuotumą apie EFSA veiklą tarptautiniu lygmeniu		
Pagrindinės iniciatyvos	Veiksmai	Sėkmės rodikliai
<p>Dalindamasi informacija ir mokydamosi ryšių veiklos bei vystydama geriausią praktiką, EFSA toliau stiprins dabartinius ryšius, susijusius su rizikos vertinimo veikla, vykdomus su tarptautiniais partneriais abipusių ir pasaulinių interesų srityse.</p> <p>EFSA toliau stiprins dabartinę praktiką keistis informacija, įskaitant išankstinius pranešimus konkrečiais klausimais ir išankstinius perspėjimus apie pagrindinius viešus pranešimus iki jų paskelbimo ir dalijimąsi informacija bei ryšių su partneriais palaikymą dėl išskylančių ir aktualių problemų, svarbių EFSA darbui, nes apie jas pranešama žiniasklaidoje / internete.</p> <p>EFSA prisidės, kad būtų įsteigta tarptautinė praktinė programa, skirta keistis informacija ir patirtimi bei plėtoti bendrą praktiką ir rekomendacijas, siekiant užtikrinti pranešimų apie riziką darną</p>	<p>Toliau palaikyti reguliary dialogą su ryšių ir informacijos sklaidos skyriais tarptautinėse ir trečiųjų šalių maisto agentūrose, pradedant virtualų keitimąsi geriausia praktika ir pranešimų apie riziką tendencijomis – 2009 m. pabaiga.</p> <p>Konsoliduoti politiką dėl išankstinių pranešimų ir keitimosi pranešimais apie riziką – 2009 m. birželis</p> <p>Kasmetinis seminaras su pagrindinėmis organizacijomis, stebinčiomis pranešimų apie riziką praktikos priemonės ir metodus, kuriant tinklus ir bendradarbiavimą – 2011 m. vidurys</p>	<p>Sukurti virtualūs ekstranetai su ryšių ir informacijos sklaidos skyriais tarptautinėse ir trečiųjų šalių institucijose, prieinami EFSA ir valstybėms narėms</p> <p>Parengta politika pagal kriterijus, sutartus su žinančiais apie priemones partneriais</p> <p>Sėkmingas seminaras, padedantis nustatyti pagrindinę veiklą tolesniam dalijimuisi</p>